

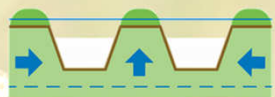
LIFE Peat Restore
LIFE15 CCM/DE/000138

W ciągu pięciu lat projekt postawił sobie za cel odtworzenie około 5300 hektarów odwodnionych i zdegradowanych torfowisk w pięciu krajach UE: na Łotwie, w Estonii, na Litwie, w Polsce i w Niemczech. Ponadto LIFE Peat Restore będzie mierzyć emisje gazów cieplarnianych przed i po przeprowadzeniu działań ochronnych, aby pokazać krajowym i unijnym decydentom jak ważne jest odtwarzanie torfowisk dla łagodzenia zmian klimatycznych.

Działania ochronne

mają na celu przywrócenie naturalnej funkcji torfowisk jako zbiorników CO₂. Głównie polegać one będą na ponownym nawodnieniu odwodnionych torfowisk.

Podwyższony poziom wody, warunki naturalne

Poziom wody po melioracji, nienaturalne warunki

Działania będą jednak różnić się w zależności od charakterystyki każdego z torfowisk. W niektórych obszarach zostaną usunięte krzewy i drzewa, a w innych natomiast planujemy zainicjować powrót roślinności torfotwórczej.

Pomiary gazów cieplarnianych

Przedsięwzięcie LIFE Peat Restore wdroży innowacyjną metodę oceny emisji gazów cieplarnianych (GHG) we wszystkich miejscach realizacji projektu. W oparciu o ostatnio opracowaną metodykę GEST, emisja GHG będzie szacowana przed, w trakcie i po zabiegach ochronnych. Oczekuje się, że dane dostarczone przez monitoring wykażą potencjał torfowisk dla działań zmierzających do łagodzenia zmian klimatu.

Podnoszenie świadomości ekologicznej

Przedsięwzięcie LIFE Peat Restore podniesie społeczną świadomość w zakresie znaczenia torfowisk dla łagodzenia zmian klimatu i szkód spowodowanych przez osuszone, źle zarządzane torfowiska a także tam gdzie trwa wydobywanie torfu. Oprócz konsumentów torfu (dziś to głównie przemysł ogrodniczy), LIFE Peat Restore zwróci uwagę decydentów krajowych i unijnych na kluczową rolę ochrony torfowisk jako opłacalnego sposobu osiągnięcia celów emisyjnych ustalonych w ramach Porozumienia Paryskiego.

Współfinansowany ze środków LIFE

Program LIFE jest podzielony na dwa priorytety: Środowisko i Klimat. Priorytet LIFE Klimat dotuje przedsięwzięcia, których celem jest opracowanie innowacyjnych sposobów reagowania na wyzwania związane z postępującymi zmianami klimatycznymi w Europie.

Od czasu jego utworzenia w 1992 roku, Program LIFE współfinansował ponad 300 przedsięwzięć związanych z ochroną i odtwarzaniem torfowisk. Wkład Unii w realizację LIFE Peat Restore wynosi 3 549 480 euro.

Zostaw torf na torfowiskach

Europejskie przedsięwzięcie łagodzenia zmian klimatu

LIFE Peat Restore

2016 – 2021

www.life-peat-restore.eu

CC-BY-SA 2018, NABU-Bundesverband, Okładka: Leonas Jarašius, ostatnia strona: Mara Pakalne

Zostaw torf na torfowisku!

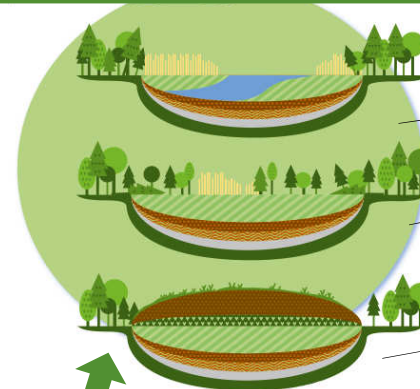
Torfowiska na świecie

Torfowiska pokrywają 3% powierzchni lądowej

i magazynują 30% węgla zakumulowanego w glebach

Tworzenie się torfowisk

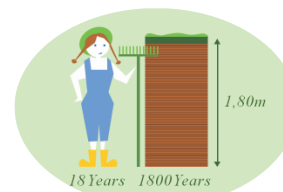

Torfowiska niskie zasilane wodami gruntowymi lub wodami rzek; często tworzą się na obszarach zalewowych i w mokrych zagłębieniach, a także w zarastających jeziorach. W miarę gromadzenia się martwych części roślin, zaczyna się rozwijać warstwa torfu.

Torfowiska przejściowe to postać pośrednia między torfowiskiem niskim a wysokim. Są one zasilane zarówno wodą gruntową, jak i deszczową.

Torfowiska wysokie rozwijają się na obszarach o wysokich opadach, niekiedy powstają z torfowisk niskich. Są one zasilane wyłącznie wodą deszczową, która charakteryzuje się niską zawartością składników odżywczych. Nazwa pochodzi od faktu, że narastające warstwy torfu tworzą niekiedy wzniesioną kopułę.

Torfowiska rosną tylko średnio 1 mm na rok. Ich odtworzenie po wydobyciu torfu trwa więc tysiąclecia.

Torfowiska a ochrona klimatu

Torfowiska są jednymi z kluczowych ekosystemów przyczyniających się do łagodzenia zmian klimatu. Degradacja torfowisk spowodowana przez człowieka w celach gospodarczych, takich jak **wydobycie** torfu, **odwadnianie** dla rolnictwa lub zalesianie, zmniejsza zdolność torfowisk do magazynowania węgla. Co najważniejsze, degradacja torfowisk zamienia te cenne pochłaniacze węgla w źródła gazów cieplarnianych.

Wartość torfowisk

Torfowiska zapobiegają zmianom klimatu

Zdrowe torfowiska przechowują dwa razy więcej węgla niż wszystkie lasy na świecie. Natomiast w przesuszonych węgiel uwalnia się w postaci dwutlenku węgla (CO₂), powodując globalne ocieplenie.

Torfowiska jako narzędzie kontroli powodzi

Torfowiska funkcjonują jak "nerki" krajobrazu - filtrując wodę i zatrzymując zanieczyszczenia. Torfowiska pochłaniają wodę deszczową jak gąbka, dzięki czemu zmniejsza się ryzyko powodzi.

Torfowiska jako filtr wód gruntowych

Zanieczyszczenia rozpuszczone w wodzie są absorbowane przez rośliny bagienne, a gdy rośliny umierają, zanieczyszczenia są trwale związane w torfie.

Torfowiska jako cenne siedlisko

Oprócz zapewnienia siedliska dla specyficznej flory i fauny, torfowiska są również ważnym miejscem odpoczynku i wylęgu ptaków wędrownych.

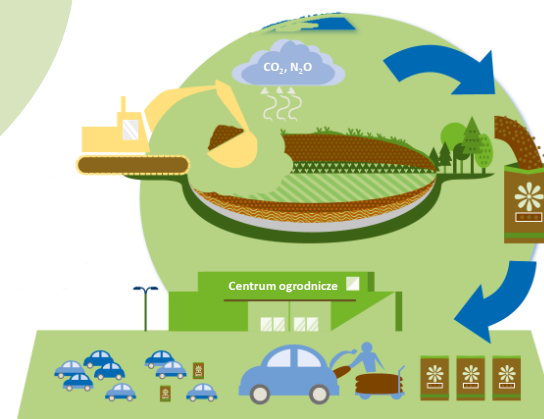
Zrównoważone alternatywy dla torfu: kompost, kora, zrębki i certyfikowane włókna kokosowe.

A twoje zbiory będą lepsze niż kiedykolwiek wyobrażałeś!

Bez torfu!

Masz wybór!

Ukryte koszty produktów zawierających torf

Ceny produktów zawierających torf (lub jego pochodne) do naszych ogrodów nie uwzględniają pełnych kosztów wydobycia torfu ponoszonych przez społeczeństwo i środowisko tj. koszty szkód spowodowanych degradacją torfowisk i ich skutków takich jak powódzie lub zanieczyszczenie powietrza i wody. **Bez torfowisk kto zatem utrzyma nasz klimat w zdrowiu, zapewni czyste nasze wody gruntowe i ochroni nasze domy przed powodzią?**

